

VARNOST IGRAČ

Skrb za zaščito otrok

Evropska komisija
Podjetništvo in industrija

V EU je okoli **80 milijonov otrok**, mlajših od 14 let, in okoli **2 000 podjetij**, ki zaposlujejo čez **100 000 ljudi neposredno v panogi igrač in iger**. Večina od teh podjetij so mala in srednje velika podjetja (MSP).

Igrače in igre so ključna orodja za razvoj otroka. Medtem ko so proizvajalci odgovorni za varnost svojih izdelkov, morajo uvozniki, priglášeni organi in nacionalne oblasti zagotoviti, da igrače, ki se prodajajo v evropskih trgovinah, izpolnjujejo varnostne zahteve.

Zagotavljanje, da so pri najnovejših trendih na področju igrač izpolnjene varnostne zahteve in standardi, je ključnega pomena, zlasti zato, ker se neprestano razvijajo novi materiali in proizvodni postopki.

Notranji trg igrač je pozitivno prispeval k razvoju tega sektorja in k zaščiti potrošnikov, in sicer z uskladitvijo varnostnih lastnosti igrač po vsej EU. Nova **direktiva o varnosti igrač** krepi določbe o uveljavljanju novih varnostnih zahtev, s čimer zagotavlja, da bodo otroci še naprej deležni največje možne zaščite.

Nova direktiva izboljšuje obstoječa pravila za trženje igrač, proizvedenih ali uvoženih v EU, s čimer se želi doseči zmanjšanje števila nesreč, povezanih z igračami, in dolgoročne koristi za zdravje.

Danes sta za Evropo najbolj pomembna trgovinska partnerja ZDA za izvoz in Daljni vzhod za uvoz. Ena glavnih priložnosti za evropsko industrijo igrač je izvozni potencial visoko kakovostnih evropskih izdelkov, kar Komisija podpira z izboljševanjem pogojev za dostop do trga v tretjih državah.

Ta dokument je eden iz vrste podatkovnih listov, ki so namenjeni splošnemu pregledu sprememb, uvedenih z novo Direktivo o varnosti igrač iz leta 2009 („TSD 2009“). Namen podatkovnih listov je zagotoviti smernice proizvajalcem igrač v EU glede izvajanja TSD 2009. Še zlasti so poudarjene obveznosti proizvajalcev.

TSD 2009 bo utrdil pravila iz TSD 1988. Zato bodo za to novo zakonodajo potrebne tako prilagoditve v proizvodni verigi kot novi postopki v dobavni verigi.

TSD 2009 je bil objavljen v *Uradnem listu Evropske unije* z dne 30. junija 2009 in je začel veljati 20. julija 2009. Splošne določbe TSD 2009 se bodo uporabljale za igrače, ki bodo dane v promet od 20. julija 2011, medtem ko se bodo določbe o kemičnih snoveh uporabljale za igrače, ki bodo dane v promet od 20. julija 2013 (dodatno dveletno prehodno obdobje za kemijske lastnosti). **To v praksi pomeni, da se dovoli, da se igrače, ki so v skladu s TSD 1988, dajo v promet do 19. julija 2011 oziroma v primeru nekaterih določb o kemičnih snoveh do 19. julija 2013.**

PODROČJE UPORABE DIREKTIVE O VARNOSTI IGRAČ IZ LETA 2009

Področje uporabe Direktive o varnosti igrač iz leta 2009 je zajeto v členu 2. Ta člen opredeljuje igrače in zato določa, ali izdelek spada v področje uporabe Direktive.

„Ta direktiva se uporablja za proizvode, načrtovane ali namenjene, izključno ali ne, za uporabo pri igri otrok, mlajših od 14 let [...].“

V primerjavi s TSD 1988 je dodano novo besedilo „izključno ali ne“, da se poudari, da se izdelek šteje za igračo, tudi če ni izključno namenjen za uporabo pri igri. Zato se izdelki z dvojno funkcijo štejejo za igrače (npr. obesek za ključe s pripetim medvedkom).

TSD 2009 priznava obstoj „sivega območja“ pri razvrščanju izdelkov med igrače. Priloga I k TSD 2009 navaja neizčrpen seznam primerov, ki se ne štejejo za igrače in bi lahko povzročali zmedo.

Poleg tega TSD 2009 (člen 2(2)) navaja seznam omejenega števila izdelkov, ki so v skladu z opredelitvijo igrač, vendar niso zajeti v področju uporabe TSD 2009, in sicer.

Opozoriti je treba, da je namen nove opredelitve igrač uskladitev z opredelitvami, za katere se meni, da obstajajo v praksi proizvajalcev igrač.

POSTOPEK UGOTAVLJANJA SKLADNOSTI

Vsaka igrača, ki se da v promet, mora opraviti postopek ugotavljanja skladnosti. Podrobni podatki o tem, kdo mora opraviti postopek in kako se ta izvaja, so določeni v TSD 2009. Spodaj je naveden kratek pregled.

Namen ugotavljanja skladnosti

S postopkom ugotavljanja skladnosti se proizvajalcu in javnim organom dokaže, da je igrača, ki se da v promet, v skladu z zakonodajnimi zahtevami iz TSD 2009.

Opredelitev ugotavljanja skladnosti

Ugotavljanje skladnosti je postopek, s katerim proizvajalec potrdi, da njegova igrača izpolnjuje veljavne določbe o varnosti iz te direktive. Proizvajalec mora glede na naravo igrače uporabiti enega od dveh možnih postopkov:

1. Samovrednotenje

Samovrednotenje se uporablja v primerih, ko harmonizirani standardi zajemajo vse ustrezne vidike o varnosti igrače. V teh primerih mora proizvajalec uporabiti obstoječe harmonizirane standarde in zagotoviti, da je igrača v skladu z njimi. Proizvajalec mora tudi uvesti notranji postopek za nadzor proizvodnje v skladu z modulom A Priloge II k Sklepu št. 768/2008/ES. Za modul A se prisotnost priglašene organa ne zahteva.

2. Preverjanje tretje strani

Skladnost s tipom ali modulom B se pogosto označuje z „ES-pregled tipa“. ES-pregled tipa in certifikacija se zahtevata, kadar:

- *harmonizirani standardi ne obstajajo,*
- *proizvajalec ni ali je le delno uporabil harmonizirane standarde,*
- *je eden ali več harmoniziranih standardov objavljenih z omejitvijo ali*
- *proizvajalec meni, da mora zaradi narave, oblikovanja, izdelave ali namena igrače preverjanje opraviti tretja stran.*

V takih primerih proizvajalec model igrače predloži priglašenemu organu za ES-pregled tipa. Priglašeni organ v skladu z modulom B pregleda tehnično oblikovanje igrače ter preveri in z izdajo certifikata o ES-pregledu tipa potrdi, da tehnično oblikovanje igrače ustreza zahtevam iz TSD 2009. Pomembno je omeniti, da modul B zajema le oblikovalsko fazo, medtem ko modul C zajema proizvodno fazo in sledi modulu B.

Proizvajalec v skladu z modulom C zagotovi skladnost igrač s tipom iz certifikata ES-pregled tipa in ustreznimi zahtevami zakonodajnega instrumenta, ki veljajo zanje. Skladnost se ugotavlja na podlagi odobrenega certifikata o ES-pregledu tipa, izdanega v skladu z modulom B. V nasprotju z modulom B se za modul C ne zahteva prisotnost priglašenega organa.

Razlika med ugotavljanjem varnosti in ugotavljanjem skladnosti

Namen ugotavljanja varnosti je ugotoviti morebitna tveganja v zvezi z igračo ter oceniti morebitno izpostavljenost tem tveganjem. S postopkom ugotavljanja skladnosti se zagotovi dokaz, da je igrača v skladu z zakonodajnimi zahtevami iz TSD 2009.

Po navadi se ugotavljanje varnosti izvede, preden se igrača da v promet, šele nato se za igračo uporabi ustrezen postopek ugotavljanja skladnosti (ki se lahko izpopolni pozneje).

POSTOPEK UGOTAVLJANJA VARNOSTI

Opredelitev ugotavljanja varnosti

Ugotavljanje varnosti je postopek, ki od proizvajalca zahteva, da opredeli morebitna tveganja, ki jih lahko pomeni igrača, in da oceni morebitno izpostavljenost tem tveganjem. Po TSD 2009 je ta postopek obvezen in mora biti opravljen, preden se igrača da v promet.

Področje uporabe ugotavljanja varnosti

Za ugotavljanje varnosti je odgovoren proizvajalec, izvedeno pa mora biti, preden se igrača da v promet na trg Skupnosti. Zajemati mora različna kemična, fizična, mehanska, električna, vnetljivostna, higienska in radioaktivna tveganja v zvezi s to igračo. Seznam različnih zahtev, ki jih mora proizvajalec oceniti v zvezi s temi tveganji, je določen v Prilogi II k TSD 2009.

Številne zahteve so vključene v harmonizirane standarde o varnosti igrač, vendar mora proizvajalec oceniti, ali obstajajo v standardih vrzeli in/ali imajo igrače lastnosti, ki bi lahko pomenile morebitno tveganje. Na podlagi rezultata ugotavljanja varnosti bo določeno, kateri postopek ugotavljanja skladnosti in ustrezni ukrepi in/ali testiranja za zmanjšanje tveganja se zahtevajo.

Proizvajalec mora tehnično dokumentacijo o ugotavljanju varnosti hraniti deset (10) let od datuma, ko se igrača da v promet.

OPOZORILA

Splošna pravila

Splošna opozorila, ki natančneje določajo omejitve za uporabnika, morajo biti zaradi varne uporabe priložena igrači, kadar je to potrebno. Poleg tega del B Priloge VTSD 2009 določa, da je treba zagotoviti posebna opozorila za nekatere vrste igrač.

Poleg obveznih zahtev iz TDS 2009 harmonizirani standardi natančneje določajo tudi opozorila, ki morajo biti priložena nekaterim vrstam igrač.

Država članica lahko za svoje ozemlje določi, da morajo biti ta opozorila napisana v jeziku ali jezikih, ki jih potrošniki brez težav razumejo, kakor določi ta država.

Mesto opozorila

Proizvajalec opozorila označi tako, da so dobro vidna, lahko berljiva ter razumljiva in natančna.

Opozorila morajo biti nameščena na igrači, nalepljeni etiketi ali embalaži. Po potrebi je treba opozorila vključiti tudi v navodila za uporabo.

Opozoriti je treba, da je treba v primeru, ko se igrača prodaja brez embalaže, opozorilo namestiti na igračo. Opozorila, nameščena na prodajno stojalo, ne zadostujejo zahtevam iz TSD 2009.

Opozorila, ki vplivajo na odločitev o nakupu igrače, kot so navedbe o najnižji in najvišji starosti uporabnikov in posebna opozorila iz dela B Priloge V k TSD 2009, morajo biti označena na embalaži ali na kakšen drugačen način jasno vidna potrošniku pred nakupom, kar velja tudi za nakupe po spletu.

Posebna opozorila

Omejitve za uporabnika morajo navajati vsaj najnižjo ali najvišjo starost uporabnika. Po potrebi lahko navajajo tudi spretnosti ali lastnosti, ki jih uporabnik potrebuje za varno uporabo igrače (npr. zmožnost sedenja brez pomoči, največja in najnižja teža uporabnika, potreba po nadzoru pri uporabi igrače).

Gospodarski subjekt lahko izbira med opozorilnim stavkom ali piktogramom (ali lahko izbere oboje):

Opozorilo – ni primerno za otroke, mlajše od 36 mesecev

V vsakem primeru mora biti pred stavkom in/ali piktogramom zapisana beseda „opozorilo“ ali po potrebi „opozorila“.

Posebno opozorilo „Ni primerno za otroke, mlajše od 3 let“ in piktogram iz dela B Priloge V k TSD 2009 v zvezi z otroki, mlajšimi od 3 let, se ne smeta uporabljati za igrače, namenjene otrokom, mlajšim od 3 let.

Splošneje rečeno, posebna opozorila za nekatere vrste igrač ne smejo biti v nasprotju s predvideno uporabo igrače, kakor je določeno z njeno funkcijo, dimenzijami in lastnostmi.

Po potrebi lahko Evropska komisija predlaga besedilo za posebno opozorilo za nekatere vrste igrač.

SLEDLJIVOST

Kaj pravi TSD 2009

Vsak proizvajalec mora zagotoviti, da je njegova igrača lahko identificirana. To je mogoče narediti z navedbo vrste, serije, serijske številke ali številke modela ali drugega elementa, ki omogoča identifikacijo igrače. Na igrači je treba navesti tudi ime proizvajalca in registrirano blagovno znamko/ime. Naveden mora biti tudi naslov centra za stike proizvajalca.

Če velikost ali narava igrače ne omogočata namestitve identifikacijskega elementa in proizvajalčevih podatkov, mora proizvajalec zahtevane podatke navesti na embalaži ali v dokumentu, ki je priložen igrači. Opozoriti je treba, da mora biti naslov centra za stike, kjer je proizvajalec dosegljiv, naslov ulice ali poštnega predala (spletna stran se ne šteje kot naslov).

Če igračo da v promet uvoznik, je treba na igrači, ali kadar to ni mogoče, na embalaži ali v dokumentu, ki je priložen igrači, navesti ime uvoznika, registrirano blagovno znamko/ime in naslov centra za stike.

Morebitne možnosti proizvajalcev

Proizvajalci lahko prosto izbirajo način zagotovitve identifikacije igrače, če je sledljivost dejansko zagotovljena.

IZJAVA O SKLADNOSTI

Preden se igrača da v promet, mora proizvajalec sestaviti izjavo ES o skladnosti (v nadaljevanju: DoC – *Declaration of conformity*). S tem proizvajalec zagotovi in prevzame odgovornost za skladnost igrače z osnovnimi zahtevami TSD 2009.

Proizvajalec ali pooblaščen zastopnik s sedežem v EU mora DoC hraniti deset (10) let od datuma, ko se igrača da v promet.

DoC se prevede v jezike, ki jih zahteva država članica, v kateri se igrača da v promet ali je dostopna na trgu.

DoC mora navajati, da je bila izpolnitev varnostnih zahtev iz TSD 2009 dokazana, in mora vsebovati najmanj (za predlogo glej Prilogo III TSD 2009):

- *(enotno) identifikacijsko številko igrače,*
- *ime in naslov proizvajalca ali pooblaščenega zastopnika,*
- *izjavo, da je „za izdajo te izjave o skladnosti odgovoren izključno proizvajalec“,*
- *predmet izjave (vključno z barvno sliko),*
- *sklice na ustrezne uporabljene harmonizirane standarde ali sklice na specifikacije v zvezi s skladnostjo, navedeno v izjavi,*
- *(kadar je to primerno) izjavo, da je „priglašeni organ ... (ime, številka) ... izvedel ... (opis posega) ... in izdal certifikat“,*
- *dodatne informacije, kot so datum, kraj, podpis proizvajalca in funkcija podpisnika.*

Opozoriti je treba, da mora tudi uvoznik hraniti kopijo proizvajalčevega DoC deset (10) let od datuma, ko se igrača da v promet.

V DoC so lahko navedeni sklici na več igrač, če so zgoraj navedene zahteve izpolnjene, vendar obstaja zahteva, da se v primeru potrebnih sprememb DoC nenehno posodablja.

VIRI INFORMACIJ:

<http://ec.europa.eu/enterprise/toys>

KONTAKT:

INTL-REG-AGREEMENTS-TOYS@ec.europa.eu

TOY INDUSTRY OF EUROPE

Boulevard de Waterloo, 36
1000 Bruxelles/Brussel
BELGIQUE/BELGIË
<http://www.tietoy.org>

GD ZA PODJETNIŠTVO IN INDUSTRIJO

Rue Belliard, 100
1049 Bruxelles/Brussel
BELGIQUE/BELGIË
http://ec.europa.eu/enterprise/index_sl.htm

Directorate-General for Enterprise and Industry

WE MEAN BUSINESS

Ta brošura kaže naše razumevanje Direktive o varnosti igrač iz leta 2009, ki je bila objavljena v *Uradnem listu Evropske unije* z dne 30. junija 2009, njen namen pa je le na splošno osvetliti nekatere določbe navedenega besedila.

ISBN 978-92-79-16875-8

9 789279 168758

